Náučný chodník Príbeh krajiny

Kraj:	Nitriansky
Okres:	Komárno
Geomorfologická jednotka:	Podunajská rovina
Geologická jednotka:	neogénna panva
Chránené územie:	chránený areál Dropie
Prístup:	bus Zemianska Olča, Dropie a pešo smerom na východ poľnou asfaltkou asi 0,5 km
Východisko:	Zemianska Olča, Stredisko environmentálnej výchovy Slovenskej agentúry životného prostredia (SEV) Dropie
Trasa:	Zemianska Olča, SEV Dropie: v rámci areálu
Dĺžka, prevýšenie:	0,5 km, bez prevýšenia
Čas prechodu:	1 h
Počet zastávok:	6 + 3 interaktívne + 4 v okolitých obciach
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, ochranárske, historické

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, letný (jún – október), a to len počas nepárnych sobôt v čase 10 – 18 h (2021)

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2020

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: tlačený sprievodca v slovenskom, maďarskom a anglickom jazyku; na stránke projektu BROZ, v rámci ktorého chodník vznikol, sú popri iných informačných materiáloch voľne dostupné informačné panely (dve dvojjazyčné mutácie) > .PDF (SK-HU) > .PDF (EN-DE)

Kontakt: Stredisko environmentálnej výchovy Slovenskej agentúry životného prostredia Dropie, Kolárovská 55, 946 14 Zemianska Olča, tel. 035 / 7896 055

Poznámka: Aktuálny čas sprístupnenia areálu s náučným chodníkom odporúčame vopred overiť v SEV Dropie.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie. SEV Dropie ponúka rôzne aktivity environmentálnej výchovy pre všetky vekové kategórie žiakov.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Stredisko environmentálnej výchovy Slovenskej agentúry životného prostredia Dropie (SEV Dropie). Posledné existujúce pobytovo-vzdelávacie stredisko Slovenskej agentúry životného prostredia, odbornej inštitúcie MŽP SR, z ktorých ďalšie štyri (v Modre, na Teplom vrchu, Spišskej Sobote a Regetovke) po roku 2011 postupne zanikli. Pre krajinu Dolného Žitného ostrova bývali charakteristické rozptýlené samoty, tzv. tane, a SEV vznikla v jednej z nich, ktorá bola od roku 1985 záchrannou stanicou dropa fúzatého. Leží na rozhraní katastrálnych území Zemianska Olča (vzdialená 8 km) a Čalovec (7 km) v rámci Okoličnianskej mokrade vo východnej časti Podunajskej roviny. Nachádza sa v západnej okrajovej časti chráneného areálu Dropie a zároveň uprostred rozsiahleho chráneného vtáčieho územia Ostrovné lúky, súčasti sústavy Natura 2000. SEV zabezpečuje neformálne vzdelávanie formou praktickej environmentálnej výchovy pre deti a mládež a ponúka príležitostné zážitkové podujatia pre verejnosť. V areáli s jazierkom, zvyškom lužného lesa, pasienkami a hospodárskym dvorom s domácimi zvieratami sa nachádza náučný chodník Príbeh krajiny, informačné centrum dropa fúzatého, altánok s trstinovou strechou, kryté posedenie, ohnisko, detské ihrisko, vŕbový labyrint, lanová dráha, pocitový chodník s prírodnou záhradou, detská fotopozorovateľňa vtáctva, vyhliadková veža a Zlatá záhrada chutí s miestnymi pôvodnými i novými ovocnými druhmi. Možnosť ubytovania.

Chránený areál Dropie. Chránené územie vyhlásené v roku 1955 v rámci Okoličnianskej mokrade vo východnej časti Podunajskej roviny medzi Kolárovom a Zemianskou Olčou na ochranu a záchranu populácie dropa fúzatého (*Otis tarda*), najmä jeho tokanísk, liahnísk a zimovísk, ktorého početnosť sa vplyvom zmien vo využívaní krajiny a intenzifikácie poľnohospodárskej výroby dramaticky znižovala. V čase vyhlásenia tu na ploche vyše 900 ha žilo 250 jedincov, v roku 1985 už iba 20 a v súčasnosti žiaden. Dnes tu žijú chránené druhy vtákov a aj preto je areál súčasťou oveľa rozsiahlejšieho **chráneného vtáčieho územia Ostrovné lúky** (súčasť sústavy Natura 2000), ktoré

predstavuje typ otvorenej nížinnej krajiny s jej typickou mozaikou prevažujúcej poľnohospodárskej pôdy (najmä rozsiahle polia) a ostrovčekov kosených trávnych biotopov a pozostatkov lesov a porastov vŕb. Významnými druhmi vtákov sú sokol červenonohý (*Falco vespertinus*), strakoš kolesár (*Lanius minor*) a ľabtuška poľná (*Anthus campestris*). Okrem nich tu žijú aj ďalšie druhy živočíchov európskeho významu. V rámci svojich aktivít územie propaguje a sprístupňuje SEV Dropie (pozri heslo vyššie). Viac info 1 > leták Chránené vtáčie územie Ostrovné lúky [vyd. ŠOP SR, 2 strany]. Viac info 2 > brožúra Príbehy z krajiny lúk: Sprievodca hľadačkami CHVÚ Ostrovné lúky [autorky Katka Vajliková a Lilla Szabóová, vyd. Bratislavské regionálne ochranárske združenie, 2020, 60 strán]

Veľkolélsky ostrov. Riečny ostrov medzi Dunajom a jeho Veľkolélskym ramenom na Žitnom ostrove na južnom okraji Podunajskej roviny západne od Komárna, asi 5,5 km dlhý a max. 0,8 km široký, nazvaný podľa blízkej osady Veľký Lél, časti obce Zlatná na Ostrove. Krajina ostrova predstavuje unikátnu mozaiku lúk, pasienkov, mokradí a prirodzených lužných lesov, aké sú dnes v okolí Dunaja už veľmi vzácne. Necelú polovicu ostrova pokrýva lužný les tvrdý – jaseňovo-brestovo-dubový – a aj mäkký – vŕbovo-topoľový. Jeho časť s pralesným charakterom bola pre svoju ojedinelú zachovalosť v roku 1974 vyhlásená za **prírodnú rezerváciu Zlatniansky luh** (je súčasťou **územia európskeho významu Veľkolélsky ostrov** a **chráneného vtáčieho územia Dunajské luhy** – obe sú súčasťou sústavy Natura 2000). V bezprostrednom susedstve ostrova Bratislavské regionálne ochranárske združenie (BROZ) prevádzkuje neveľkú **Ekofarmu Ostrov** a prostredníctvom nej na Veľkolélskom ostrove i na viacerých ďalších blízkych lokalitách vyvíja ochranárske aktivity, ako je pastva dobytka, orezávanie hlavových vŕb a vysádzanie pôvodných druhov lužných lesov, a poskytuje ekoturistické služby (bufet, požičovňa lodiek, kemp, tábory pre deti a i.). Viac info > leták Ostrov Veľký Lél. Srdce dunajskej prírody [vyd. BROZ]

Podunajská rovina. Rozsiahly geomorfologický celok na juhozápade Slovenska pozdĺž Dunaja medzi Bratislavou, Patincami, Novými Zámkami, Sereďou, Sencom a Pezinkom zaberajúci nivu Dunaja a jeho prítokov s časťou ich terás. Na krátkom úseku na severozápade susedí s Malými Karpatmi, inde len s Podunajskou pahorkatinou. Za Dunajom, ktorý tvorí slov.-maď. štátnu hranicu, rovina zväčša pokračuje s výnimkou dvíhajúcej sa pahorkatiny východne od ústia Mošonského Dunaja (južne od Čičova). Toto rovinné územie s lokálnymi plytkými depresiami či drobnými nevysokými terénnymi vlnami v nadmorských výškach 106 – 164 m budujú holocénne nivné alebo pleistocénne terasové riečne naplaveniny (hlinité, ílovité, piesčité a štrkovité sedimenty) miestami prikryté ostrovčekmi viatych pieskov (napr. Senec, Sereď, Vozokany, Veľké Kosihy) či spraší (napr. Hurbanovo). Juhozápadná polovica Podunajskej roviny medzi Dunajom, Malým Dunajom a dolným tokom Váhu predstavuje **Žitný ostrov**, ktorý je mohutným starým agradačným valom Dunaja. Z jeho centrálnej, najvyššej, časti sa kedysi Dunaj skĺzol do susedného nižšie položeného územia a tá – ako najsuchšia v zamočiarenom okolí – bola využitá pre osídlenie a dopravné línie. Po svojom presune Dunaj pokračoval v tvorbe nového agradačného valu, ktorý je osou svojrázneho územia so sústavou dunajských riečnych ramien a akumulačných depresií medzi nimi. Pre tvarovú i vývojovú podobnosť s normálnymi riečnymi deltami sa táto podunajská oblasť nazýva **vnútrozemskou deltou**. Vyvinula sa ešte pred zásahmi človeka do prirodzeného hydrologického režimu Dunaja pod miestom jeho prerezania sa cez Karpaty a jeho vstupom do tektonicky poklesávajúcej severozápadnej časti Malej dunajskej kotliny, v ktorej rieka pre spomalenie svojho toku sedimentovala veľké množstvo štrkov a štrkopieskov prinášaných najmä počas povodní zo svojho horného toku. Akumulácia dunajských štrkopieskov v oblasti tejto „delty“ dosahuje hrúbku od niekoľkých m pri Bratislave až do cca 600 m v gabčíkovskej depresii a tvorí obrovskú prírodnú zásobáreň pitnej vody, žiaľ, ohrozovanú v dôsledku priepustnosti sedimentov kontamináciou nebezpečných látok z priemyslu a poľnohospodárstva. Podnebie je teplé a suché, zrážky dosahujú 500 – 600 mm za rok, z pôdnych typov najhojnejšie sú fluvizeme, čiernice a černozeme, v území tečie Dunaj, Malý Dunaj, Čierna voda, Dudváh, dolné toky Váhu, Nitry a Žitavy. Prirodzené hydrogeografické pomery boli od polovice 19. storočie človekom silno ovplyvňované za účelom maximalizácie poľnohospodárskej produkcie získavaním ornej pôdy na úkor zamokrených lúk

ako aj ochrany pred povodňami, čo dokumentujú početné antropogénne formy reliéfu, napr. kanály (odvodňovacie, zavlažovacie), hrádze, stavidlá, prečerpávacie stanice. Veľmi cenné pre zachovanie biodiverziy v prevažne poľnohospodárskej krajine sú fragmentárne zachované lesy (lužné lesy a teplomilné panónske dúbravy), mokrade, druhovo bohaté nivné lúky a vodné biotopy.

Názvy informačných panelov

Informačné panely **v areáli Strediska environmentálnej výchovy SAŽP Dropie**:

1. **D.** Pred príchodom človeka
2. **R.** Človek prichádza
3. **O.** Človeka je stále viac
4. **P.** Povodeň
5. **I.** Antropogénna spúšť: krajina-nekrajina
6. **E.** Šanca pre krajinu

Informačné panely **v okolitých obciach**:

7. Šanca pre krajinu: Bodzianske Lúky
8. Šanca pre krajinu: Zemianska Olča – Lipové
9. Šanca pre krajinu: Čalovec
10. Šanca pre krajinu: Kolárovo

Informačné panely v teréne nie sú označené názvom náučného chodníka ani nie sú číslované. Obojstranne poskytujú informácie v štyroch jazykoch (slovensky, maďarsky, anglicky a nemecky).

DROP FÚZATÝ EUROPSKY
OTIS TARDA TARDA L. 1758

Náučný chodník „Príbeh krajiny"
SEV Dropie
ZASTÁVKY NCH
KATASTRÁLNE HRANICE
TRASA NCH
QUEST Z KRAJINY LÚK
STAVBY V AREÁLI
HOSPODÁRSKE STAVBY
OVOCNÝ SAD "ZLATÁ ZÁHRADA CHUTÍ"
JAZIERKO DOPRO
TRÁVNATÉ PLOCHY A PASIENKY
LESÍK

MAPY.CZ

MAPY.CZ